

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України». Указ Президента України // [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>.
2. Закону України «Про телекомунікації» від 18.11.2003р. – № 1280-IV // [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1280-15>

ЦЕХАП Д. М.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук

МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Сьогодні, можна стверджувати, що історично склався цілий комплекс передумов для формування концепції оперативно-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі. Проте, аналізуючи формування концепції з метою забезпечення повноти дослідження безсумнівно вивчення потребує з одного боку генеза наукового знання (теоретичний рівень) та генеза прикладного застосування цього знання (прикладний рівень), оскільки лише практика є критерієм істинності наукових знань. Розуміючи об'єктивність предмету аналізу у даному дослідженні зупинимось лише на теоретичному рівні формування концепції.

Дослідження та чітке розуміння процесу формування концепції оперативно-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі з використанням системно-історичного підходу дозволяє здійснити цілеспрямований науково-теоретичний пошук та виокремити систему елементів, які необхідні для завершення концепції. Ключовим положенням системно-історичного підходу є розуміння процесу формування наукових знань як послідовної зміни стадій, кожна з яких розглядається як відносно завершена. У зв'язку з цим, необхідно наголосити, що становлення концепції оперативно-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі як відповідної системи науково-прикладного знання відбувалось стадійно, протягом тривалого часу і включало, на нашу думку, два відносно самостійні періоди: радянський і пострадянський.

Аналізуючи наявні теоретико-прикладні розробки стосовно оперативно-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі, слушно, перш за все звернути увагу на напрацювання радянських

дослідників. При цьому, необхідно зробити акцент на тому, що у зв'язку із специфікою наукових досліджень у сфері ОРД, розуміння оперативного-розшукової діяльності як допоміжної та службової функції МВС, основні результати наукових досліджень за даною проблематикою сконцентровані у науково-практичних посібниках та лекціях для курсантів вузів системи МВС. Так, у радянські часи вагомий внесок у наукове забезпечення оперативного-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі внесли:

– В. Т. Вербовський (цикл наукових робіт стосовно завдань і організації роботи оперативних апаратів місць позбавлення волі; попередження та розкриття масових заворушень та непокори засуджених; попередження та розкриття дій, які дезорганізують роботу УВП; особливостей попередження та розкриття злочинів в УВП суворого режиму; виявлення серед засуджених осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес; системи оперативних апаратів УВП, їх завдань та функцій; попередження незаконного придбання та збуту наркотиків в УВП);

– М. І. Васильєв (попередження та розкриття злочинів оперативними апаратами ВТУ);

– Д. В. Гребельський (особливості попередження та розкриття злочинів в ВТУ);

– В. В. Дедюхін (розробка організації і тактики розкриття злочинів агентурними апаратами ВТУ; попередження та розкриття умисних вбивств и ТТУ в ВТУ; особливості розкриття злочинів в СІЗО і тюрмах; становлення і організація боротьби зі злочинністю в ВТУ);

– Д. В. Якубовський (правові, організаційні і тактичні питання діяльності оперативних апаратів виправно-трудових установ).

Крім того, на рівні колективних наукових досліджень в вищих навчальних закладах МВС СРСР розроблено:

– основи взаємодії слідчих та оперативних працівників ВТУ під час розкриття та розслідування злочинів минулих років;

– організаційні основи охорони затриманих і заарештованих;

– попередження та розслідування втеч з місць позбавлення волі;

– попередження та розслідуванні підпалів на об'єктах ВТУ;

– попередження та розкриття розкрадань в ВТУ;

– попередження та розслідування вбивств в ВТУ;

– організація роботи органів ВТУ в умовах надзвичайних ситуацій та подій;

– тактика оперативної розробки в умовах місць позбавлення волі;

– взаємодія оперативних працівників та ВТУ у виявленні та розробці рецидивістів, які звільняються з місць позбавлення волі;

– тактика агентурної роботи в умовах місць позбавлення волі.

Продовжуючи, необхідно звернути увагу, що проблематика оперативно-розшукової протидії різним формам злочинності у місцях позбавлення волі значно активізувалась в останні десятиріччя, завдяки

підвищенню рівня публічності установ виконання кримінальних покарань та створенням спеціалізованих суб'єктів оперативно-розшукової протидії злочинності у місцях позбавлення волі та виокремлення їх із системи МВС. Крім того, значну роль у формуванні наукових знань щодо досліджуваної проблематики відіграє створення спеціалізованих вищих навчальних закладів спрямованих на підготовку персоналу та оперативних працівників для органів і установ виконання покарань.

У контексті цього, необхідно звернути увагу на дисертаційні дослідження В. В. Кутковського «Функції оперативно-розшукової діяльності у кримінально-виконавчій системі Росії», В. С. Злобіна на тему «Оперативно-розшукові засоби забезпечення режиму у виправних установах ФСВП Росії», С. О. Лубкова на тему «Оперативно-розшукове попередження злочинів у колоніях поселеннях в умовах сучасного реформування кримінально-виконавчої системи», О. М. Соколова на тему «Взаємодія оперативних підрозділів ФСВП Росії та органів внутрішніх справ у боротьбі зі злочинами, які вчиняються у колоніях-поселеннях», М. І. Весслова на тему «Оперативно-розшукове забезпечення попередження та розкриття злочинів у жіночих колоніях».

Підсумовуючи необхідно відзначити, що останнім часом увагу дослідників привертає проблема протидії злочинності у місцях позбавлення волі оперативно-розшуковими засобами та методами. Апарізі змісту наявних наукових досліджень дозволяє говорити про часткове формування методологічної бази, пошуку уніфікованих підходів до окремих проблем у даній галузі. Але, не зважаючи на значну кількість наукових робіт, науковцями не досягнуто згоди щодо багатьох питань, зокрема: використання єдиного понятійно-категоріального апарату, типологізації злочинів, які вчиняються у місцях позбавлення волі та комплексної моделі боротьби з ними.

ЗАГОРОДНІЙ В. Є.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОЛІГРАФОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНИ

Дискусія щодо проведення судової психофізіологічної експертизи з використанням поліграфа має неоднозначне трактування серед теоретиків і практиків, зокрема у аспекті застосування даного методу у діяльності правоохоронних органів України, через відсутність закону, який би чітко регламентував використання поліграфа.